

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/224034,Ewakuacja-rzadu-RP-20-czerwca-1940-r-premier-Wladyslaw-Sikorski-opuscil-Francje-.html>
27.02.2026, 02:33

Ewakuacja rządu RP – 20 czerwca 1940 r. premier Władysław Sikorski opuścił Francję i odleciał do Londynu

Po klęsce Francji w kampanii czerwcowej 1940 r. sytuacja polityczna i militarna aliantów radykalnie się zmieniła. 20 czerwca premier Władysław Sikorski, będący jednocześnie Naczelnym Wodzem Polskich Sił Zbrojnych na uchodźstwie, opuścił Francję i udał się do Londynu. Ten moment był jednym z kluczowych w historii polskiego rządu emigracyjnego podczas II wojny światowej i miał poważne konsekwencje dla dalszych losów Polski walczącej u boku aliantów.

20.06

Polska na uchodźstwie

W 1939 r., po wybuchu II wojny światowej i upadku kampanii wrześniowej, gen. Władysław Sikorski został mianowany premierem Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie oraz objął funkcję Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych. Jego nominacja oznaczała symboliczne i praktyczne odrodzenie polskiego przywództwa w warunkach emigracyjnych. Sikorski stał się jedną z najważniejszych postaci polskiej polityki w czasie wojny – nie tylko jako wojskowy dowódca, odpowiedzialny za odbudowę i organizację polskich sił zbrojnych poza okupowanym krajem, ale także jako wytrwały adwokat sprawy polskiej na forum międzynarodowym.

Rząd Władysława Sikorskiego został niemal natychmiast uznany przez Francję i Wielką Brytanię za legalne i suwerenne przedstawicielstwo państwa polskiego. Miało to miejsce 30 września 1939 r., tuż po formalnym objęciu przez Sikorskiego stanowiska premiera oraz Naczelnego Wodza. Uznanie to było wyrazem kontynuacji polskiej państwowości pomimo okupacji kraju przez Niemcy i Związek Sowiecki.

W przypadku Stanów Zjednoczonych uznanie nastąpiło nieco później, 2 października 1939 r., co było związane z tradycyjną ostrożnością amerykańskiej polityki zagranicznej oraz jej ówczesną deklaratywną neutralnością wobec wojny w Europie. Mimo to administracja prezydenta Franklina D. Roosevelta zdecydowała się uznać rząd Sikorskiego, podkreślając tym samym ciągłość prawną II Rzeczypospolitej i jej status jako ofiary agresji, a nie państwa, które utraciło suwerenność.

W cieniu kapitulacji Francji

Wobec załamywania się frontu i braku perspektyw dalszego oporu we Francji, gen. Władysław Sikorski zdecydował się ewakuować rząd polski oraz struktury wojskowe do Wielkiej Brytanii, która pozostała jedynym dużym państwem zachodnim kontynuującym walkę z Niemcami. Sikorski opuścił Francję drogą lotniczą z Bordeaux, w chwili, gdy niemieckie wojska znajdowały się już bardzo blisko tego miasta. Ewakuacja odbyła się w warunkach ogromnego chaosu, ale była skuteczna – w ślad za premierem udało się przenieść do Wielkiej Brytanii znaczną część polskich władz, sztabu generalnego oraz żołnierzy i sprzętu.

W Londynie gen. Władysław Sikorski kontynuował działalność jako premier rządu RP na uchodźstwie. To właśnie tutaj skupił się na organizacji Polskich Sił Zbrojnych, które później brały

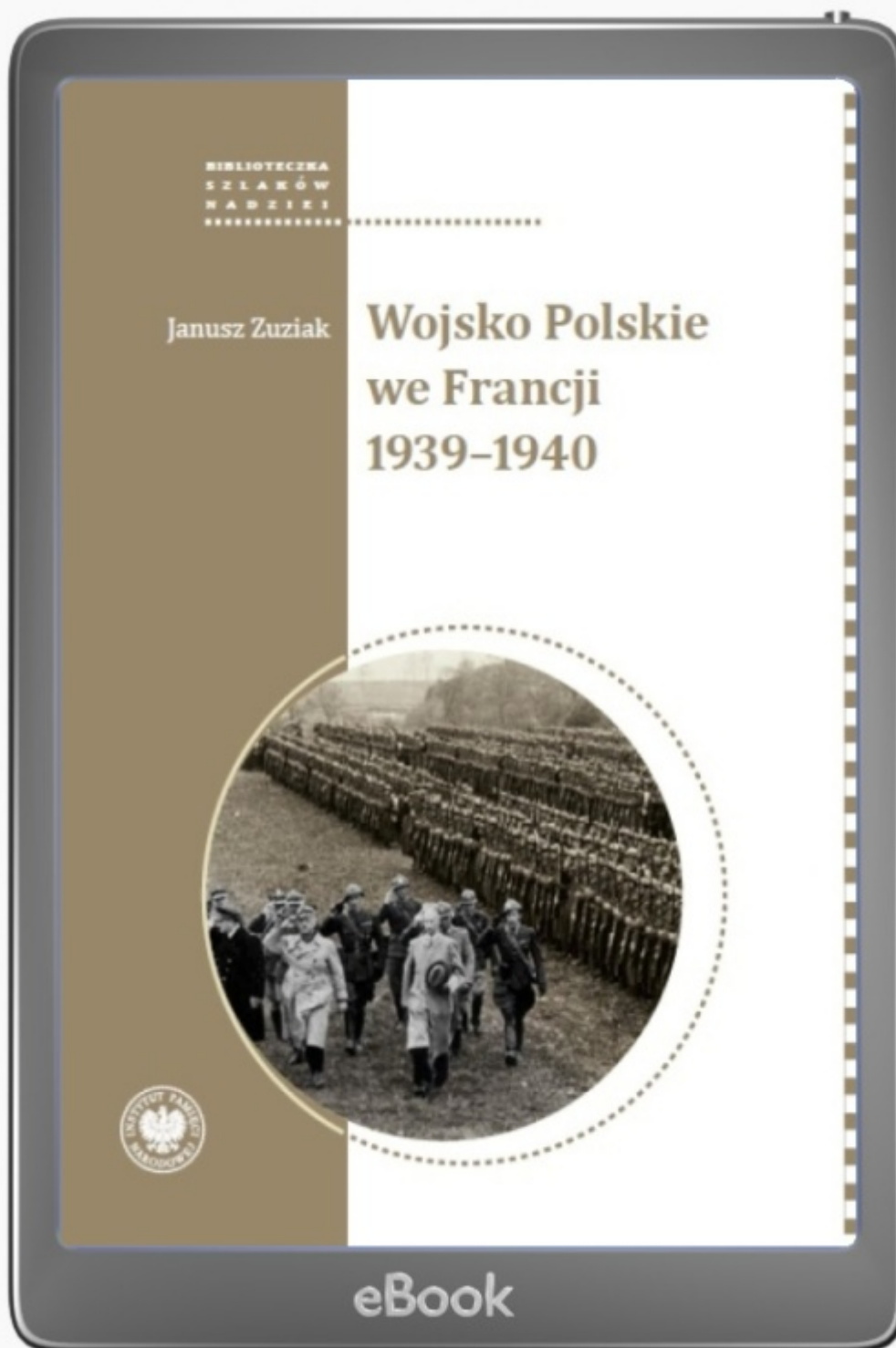
udział w najważniejszych kampaniach wojennych: w Bitwie o Anglię, w Afryce Północnej, we Włoszech (m.in. pod Monte Cassino), a także w operacjach we Francji i Holandii (1 Dywizja Pancerna dowodzona przez gen. Stanisława Maczka). Ponadto Sikorski prowadził również politykę dyplomatyczną, dążąc do utrzymania stosunków z Związkiem Sowieckim, co doprowadziło do podpisania układu Sikorski-Majski w 1941 r. po agresji niemieckiej na ZSRS. Porozumienie to umożliwiło wznowienie relacji dyplomatycznych oraz rozpoczęcie formowania armii polskiej na terenach sowieckich.

Generał na uchodźstwie, który uczynił z Polski sojusznika aliantów

Odejście gen. Władysława Sikorskiego z Francji do Wielkiej Brytanii miało kluczowe znaczenie dla kontynuacji walki Polski u boku aliantów. Był to akt politycznej i militarnej determinacji, który pozwolił zachować ciągłość państwową w formie rządu na uchodźstwie oraz stworzyć warunki do dalszego, realnego udziału Polaków w wysiłku wojennym. Sikorski nie tylko odbudował struktury wojskowe i polityczne poza granicami kraju, ale także stał się niezmordowanym rzecznikiem sprawy polskiej na arenie międzynarodowej.

Na scenie dyplomatycznej energicznie zabiegał o uznanie legalności rządu RP na uchodźstwie i o poparcie dla niepodległości oraz integralności terytorialnej Polski. Dzięki jego wysiłkom Polska nie została wymazana z mapy politycznej wojny – zarówno symbolicznie, jak i militarnie. Polscy żołnierze odegrali istotną rolę w wielu przełomowych kampaniach, a sam Sikorski stał się symbolem niezłomnego oporu i walki o niepodległość. Jego działalność znacząco umocniła pozycję Polski w obozie alianckim – mimo skomplikowanych uwarunkowań geopolitycznych i zdrady, która wkrótce miała się dokonać na konferencjach decydujących o powojennym kształcie Europy.

W 2025 r. IPN wydał pozycję pt. „Wojsko Polskie we Francji 1939-1940” autor: Janusz Zuziak. W prezentowanej książce Czytelnik zapozna się z obszernym zagadnieniem odbudowy naczelnych władz cywilnych i wojskowych oraz szeregów Wojska Polskiego we Francji jesienią 1939 r. Dowie się o poufnych zabiegach Francji wspierającej przejęcie władzy przez gen. Władysława Sikorskiego, podstawach prawnych odbudowy władz i wojska na terenie sojusznika, możliwościach organizacyjnych, mobilizacyjnych, procesie organizacji i szkolenia powstających oddziałów WP, a także o problemach z ich wyposażeniem i uzbrojeniem, wreszcie o działaniach bojowych w obronie Francji wiosną 1940 r. Istotnym wątkami są udział Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich w bitwie o Narwik, działania bojowe 1. Dywizji Grenadierów, 2. Dywizji Strzelców Pieszych, 10. Brygady Kawalerii Pancernej, pododdziałów przeciwpancernych, Marynarki Wojennej i Polskich Sił Powietrznych oraz przebieg ewakuacji na Wyspy Brytyjskie po klęsce z armią niemiecką. [Powyższa pozycja dostępna jest online w naszych księgarniach.](#)

W 2022 r. IPN wydał już kolejny pt. „Dziennik czynności Naczelnego Wodza gen. Władysława Sikorskiego. Tom 3: 1 VIII 1941 – 31 VII 1942” autorów: Jarosław Rabiński, Jadwiga Kowalska, Andrzej Gładysz, Gabriel Piotr Urban. Niniejsza książka jest edycją jednego z kluczowych źródeł do dziejów II wojny światowej: diariusza czynności gen. Władysława Sikorskiego. Postać Sikorskiego budzi do dziś żywe zainteresowanie, nie tylko z powodu jego tragicznej śmierci w Gibraltarze. Dla historyków jest niezwykle ważne, że w latach 1939-1943 pełnił on funkcje premiera polskiego rządu i naczelnego wodza. Stąd wyjątkowość tej publikacji. [Powyższa pozycja dostępna jest online w naszych księgarniach.](#)

Więcej ciekawych materiałów, w tym artykułów naukowych, znajdą Państwo w naszym portalu przystanekhistoria.pl:

- Włodzimierz Suleja, [Nad Sekwaną i w sojusznicznym Londynie](#)
- Jarosław Rabiński, [Śmierć generała Sikorskiego](#)
- Paweł Chojnacki, [Układ Sikorski – Majski. „Nie była to scena z Matejki”](#)
[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Centrala

Władysław Sikorski

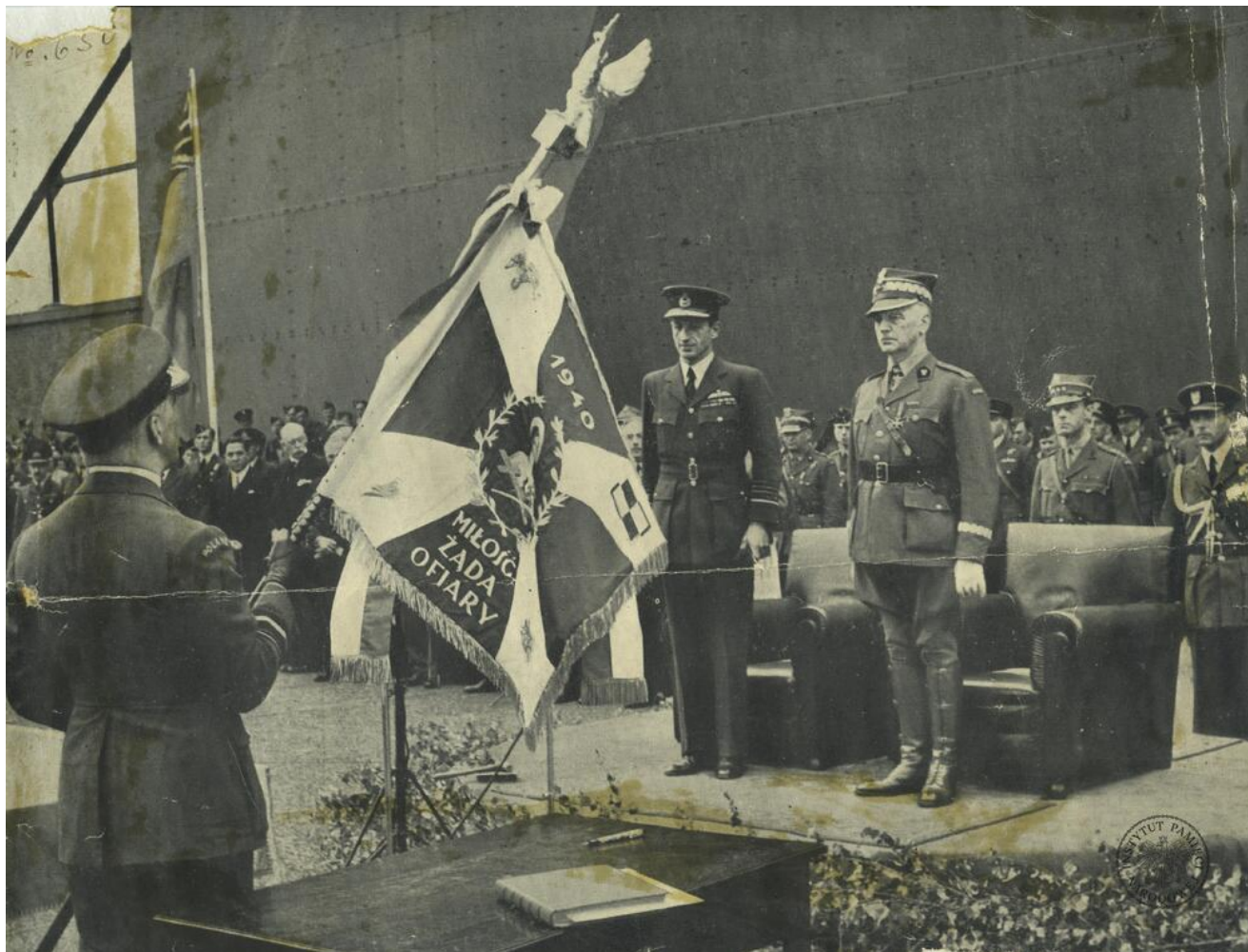

foto. AIPN, Uroczystość przekazania sztandaru Polskim Siłom Powietrznym w Wielkiej Brytanii, syg. IPNBU-2-6-42-1

foto. AIPN, Naczelnny Wódz gen. Władysław Sikorski w czasie wizytacji oddziałów polskich w Wielkiej Brytanii, syg. IPNBy-30-1-2-2

Pliki do pobrania

[dr hab. Władysław Bułhak W 1940 premier Sikorski przenosi się z Francji do Londynu \(mp3, 9.99 MB\)](#)
[dr hab. Władysław Bułhak W 1940 premier Sikorski przenosi się z Francji do Londynu \(wav, 73.34 MB\)](#)
